

Výsledky kontrol v oblasti BOZP z plánu hlavných úloh z roku 2023

V roku 2023 bolo naplánovaných a realizovaných pre oblasť BOZP celkovo 7 hlavných celoslovenských úloh, ktorým bola venovaná prioritná pozornosť. Úlohy boli zamerané hlavne na kontrolu dodržiavania predpisov v oblasti BOZP, sociálnej legislatívy v doprave, prevencii závažných priemyselných havárií, kontrole dodržiavania predpisov v oblasti BOZP v jadrovej energetike, na staveniskách či pri prevádzkovaní vyhradených technických zariadení (ďalej „VTZ“).

Ciele a výsledky kontrol jednotlivých úloh sú spracované nižšie v článku.

1. Kontrola dodržiavania predpisov v oblasti BOZP

Cieľom úlohy bola kontrola dodržiavania povinností v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 124/2006 Z. z.“) a nadväzujúcich právnych a ostatných predpisov u fyzických a právnických osôb so zameraním aj na preventívne pôsobenie a poskytovanie poradenstva pri výkone inšpekcie práce.

V roku 2023 bolo na pracoviskách v rámci tejto úlohy skontrolovaných spolu 398 subjektov. Inšpektoráty práce sa zameriavali hlavne na mikropodniky a malé a stredné podniky. V členení podľa SK NACE boli najčastejšie kontrolované subjekty v priemyselnej výrobe (125) a veľkoobchod a maloobchod (108).

Pri výkone inšpekcií práce bolo zistených 2 905 nedostatkov z toho 327 závažných nedostatkov, ktoré najčastejšie súviseli s VTZ. V rámci výkonu kontroly bolo subjektom navrhnutých 132 pokút v celkovej výške 145 550 eur. Jednému kontrolovanému subjektu bolo zakázané používanie výrobných alebo prevádzkových priestorov.

Úloha bola zameraná aj na preventívne pôsobenie a bezplatné poskytovanie poradenstva pri výkone inšpekcie práce. Výsledky jednotlivých inšpekcií práce poukázali na nedostatky vo viacerých oblastiach, pričom v niektorých prípadoch išlo o porušenia základných povinností zamestnávateľa v oblasti BOZP, ktoré sú v konečnom dôsledku výsledkom systémového zanedbávania kontrolnej č

innosti zamestnávateľa, ignorovania zistených nedostatkov a nevenovania dostatočnej pozornosti celej oblasti BOZP.

2. Prevencia závažných priemyselných havárií vrátane posudzovania bezpečnostných správ

Cieľom úlohy bol koordinovaný výkon inšpekcie práce podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona neskorších predpisov, v rámci ktorého sa overovalo plnenie požiadaviek tohto zákona a ďalších právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP, bezpečnosti technických zariadení majúcich vplyv na prevenciu závažných priemyselných havárií vrátane posudzovania bezpečnostných správ kategorizovaných podnikov.

Úlohou inšpektorov práce v rámci kontrol podľa tejto úlohy bolo v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia vybrať prevádzky v naplánovaných podnikoch na základe výsledkov hodnotenia rizika vzniku závažnej priemyselnej havárie v danom podniku a vzhľadom na množstvo nebezpečných látok na prevádzkach kategorizovaného podniku.

Celkovo bolo vykonaných 39 koordinovaných kontrol a bolo skontrolovaných 36 podnikov/prevádzok kategórie B a 3 podniky/prevádzky kategórie A.

Pri koordinovaných kontrolách inšpektori práce zistili spolu 285 nedostatkov v kontrolovaných subjektoch, z čoho bolo 27 závažných nedostatkov. Najviac porušení právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP bolo zistených pri prevádzke VTZ a v súvislosti s prevádzkou budov a objektov. Za zistené závažné nedostatky bola inšpektorátmi práce navrhnutých spolu 8 pokút v celkovej výške 17 700 eur.

Zistené nedostatky môžu mať vplyv na vznik závažných priemyselných havárií z hľadiska právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP.

3. Kontrola sociálnej legislatívy v cestnej doprave u zamestnávateľov a na pozemných komunikáciách

Cieľom úlohy bolo preverovať dodržiavanie pracovných podmienok v oblasti sociálnej legislatívy v doprave vodičmi pri kontrolách na pozemných komunikáciách a zamestnávateľmi pri výkone inšpekcie práce na ich pracoviskách podľa zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 462/2007 Z. z.“) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85 (ďalej „nariadenie č. 561/2006“), vykonávať poradenstvo a nariaďovať potrebné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Samotný výkon inšpekcie práce pozostával z vykonávania kontrol na pracoviskách v dopravných podnikoch a v súčinnosti s príslušníkmi Policajného zboru aj na pozemných komunikáciách bez rozdielu štátu, v ktorom bolo motorové vozidlo evidované a bez rozdielu štátnej príslušnosti vodiča.

V roku 2023 bolo na pracoviskách skontrolovaných 267 subjektov. V počte skontrolovaných dní vodičov (záznamové listy, údaje stiahnuté z digitálnych záznamových zariadení a z kariet vodičov) to predstavuje 314 360 pracovných dní, čo je 124,74 % z celkového plánovaného počtu skontrolovaných pracovných dní vodičov pre rok 2023 (252 000 pracovných dní vodičov).

V dopravných podnikoch bolo inšpektormi práce v roku 2023 skontrolovaných 2 432 vodičov. Skontrolovaných bolo 181 149 pracovných dní vodičov, čo je 57,62 % z celkového počtu skontrolovaných dní vodičov v roku 2023.

Na pozemných komunikáciách bolo inšpektormi práce v roku 2023 skontrolovaných spolu 7 035 vodičov. Skontrolovaných bolo 133 211 pracovných dní vodičov, čo je 42,38 % z celkového počtu skontrolovaných dní vodičov v roku 2023.

Pri týchto kontrolách bolo zistených 14 071 nedostatkov.

Pri plnení tejto úlohy inšpektori práce uložili vodičom na pozemných komunikáciách 1 133 blokových pokút v celkovej výške 112 230 eur, pri kontrolách vodičov v dopravných podnikoch bolo vodičom uložených 29 pokút v celkovej výške 6 310 eur. Dopravným podnikom bolo uložených 145 pokút v celkovej výške 405 770 eur.

4. Kontrola sociálnej legislatívy v cestnej doprave so zameraním na zájazdové a diaľkové autobusy

Úloha bola zameraná na kontrolu sociálnej legislatívy v cestnej doprave zájazdových a diaľkových autobusov, kde účelom bolo predovšetkým preveriť dodržiavanie pracovných podmienok v cestnej doprave vodičmi autobusov ustanovených podľa zákona č. 462/2007 Z. z. a nariadenia č. 561/2006 na pozemných komunikáciách, na stanovištiach odchodov zájazdových autobusov a autobusových staniaciach, vykonávať poradenstvo a nariaďovať potrebné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Z bežnej praxe a doteraz získaných informácií je možné konštatovať, že v letnom resp. dovolenkovom období dochádza k výraznému nárastu zájazdových a diaľkových autobusov na pozemných komunikáciách, čo má priamu súvislosť s nárastom nehodovosti. Vodiči autobusov sú nútení kvôli splneniu určených časov jazdy zamestnávateľom porušovať predpisy sociálnej

legislatívy v doprave. Z uvedeného vyplýva, že sekundárnou úlohou bolo potlačiť a eliminovať tento negatívny jav vyskytujúci sa na pozemných komunikáciách.

V kontrolovanom období 01. 06. 2023 až 31. 08. 2023 bolo vykonaných 562 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení vyššie uvedených právnych predpisov (skontrolovaných 562 vodičov, 558 autobusov). Počas kontrol bolo skontrolovaných 9 949 pracovných dní vodičov. Z uvedeného počtu skontrolovaných vodičov bolo vykonaných 431 kontrol vodičov zájazdových autobusov a 131 kontrol vodičov diaľkových autobusov (resp. spojov nad 50 km).

Kontrolami vykonanými v rámci úlohy bolo zistených celkom 305 nedostatkov.

Najčastejším nedostatkom, ktorého sa vodiči dopustili, bolo nedodržanie denného odpočinku v priebehu 24 hodín v jednovodičovej posádke alebo 30 hodín v dvojvodičovej posádke, vodiči nepredložili záznamové listy resp. výstupy za predchádzajúcich 28 dní.

5. Inšpekcia práce v jadrovej energetike

Účelom tejto úlohy bola kontrola dodržiavania právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP a bezpečnosť technických zariadení na pracoviskách s inštalovanými jadrovými zariadeniami. Prvoradým cieľom inšpekcie práce v rámci tejto úlohy bolo skontrolovať stav BOZP pri príprave a realizácii nových objektov, pri generálnych opravách jednotlivých blokov atómových elektrární a účasť na uvádzaní objektov a zariadení do prevádzky.

Inšpektori práce z Inšpektorátu práce Nitra v roku 2023 na pracoviskách jadrových zariadení vykonali inšpekciu práce v 10 subjektoch a zistili celkovo 46 nedostatkov v oblasti BOZP, z ktorých bolo 16 definovaných ako závažných. Najvyšší počet nedostatkov bol zistený v súvislosti s prevádzkovými budovami a objektmi, druhý najvyšší počet nedostatkov bol zistený v oblasti Riadenie BOZP, ďalšie nedostatky súviseli s pracovnoprávnymi a mzdovými predpismi, špeciálnymi strojmi a zariadeniami a VTZ.

V roku 2023 za zistené nedostatky v rámci tejto úlohy navrhnutých 8 postihov v celkovej výške 6 900 eur.

6. Kontrola stavu BOZP na staveniskách

Celoslovenská úloha bola zameraná na zistenie stavu dodržiavania právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP na staveniskách, kde predmetom inšpekcie práce bolo preverenie technického stavu zariadení v oblasti BOZP, kontrola riadenia a koordinácie vykonávaných prác, kontrola VTZ, montáže a obsluh VTZ, výstavba lešení, odborná spôsobilosť.

Celkovo bolo skontrolovaných 193 subjektov so zisteným počtom nedostatkov 1 115, z toho bolo zistených 274 závažných nedostatkov. Inšpekcia práce bola zameraná aj na vedenie dokumentácie BOZP a jej aktualizácie – riadenie dokumentov, písomné dokumenty o riziku, vydávanie vnútorných predpisov, určovanie pracovných postupov, preverenie kontrolnej činnosti zamestnávateľa v oblasti BOZP, kontroly odbornej spôsobilosti fyzických osôb a právnických osôb vykonávajúcich odborné činnosti. Pri vykonávaní prác vo výške a nad voľnou hĺbkou sa inšpektori práce zamerali na kontrolu OOPP proti pádu, pridelovanie a používanie OOPP. Zistené nedostatky v oblasti stavebníctva boli najmä v nezabezpečení voľných okrajov pracovných podláh na pracovisku, nezabezpečenie otvorov v podlahách, kde hrozí prepadnutie, nevykonanie oplotenia staveniska. Taktiež boli zistené nedostatky na spoločných pracoviskách, kde vykonávajú práce viaceré právnické alebo fyzické osoby, najmä pri odovzdávaní a preberaní staveniska alebo pracoviska a pri lešeníach nie sú zápisy o odovzdaní a prevzatí lešení. V prípade lešení boli zistené nevyhovujúce alebo chýbajúce zábradlia, používali sa lešenia, ktoré nie vždy boli úplne dokončené, na voľných okrajoch podláh lešenia nebola namontovaná zarážka, ktorá aj stabilizuje podlahové dielce, prípadne dielce boli osadené s medzerami medzi podlahovými doskami rúrkového lešenia, voľné medzery medzi tyčou zábradlia a chýbajúcou zarážkou na podlahe, resp. podlahou lešenia boli väčšie ako 0,47 m, lešenia tiež neboli označené prevádzkovými údajmi. Nedostatky boli zistené aj pri kontrole VTZ.

Bola vykonaná aj kontrola pracovnoprávných vzťahov a mzdových predpisov, pri ktorej bolo zistených 102 nedostatkov.

Za zistené nedostatky boli v 274 prípadoch navrhnuté sankcie v celkovej výške 148 300 eur.

Spolu bolo zistených 12 nelegálne zamestnávaných osôb. Inšpektori práce trikrát zakázali ostatné práce proti predpisom a raz ostatné práce bez oprávnenia, resp. kvalifikácie.

7. Kontrola bezpečnosti VTZ

Cieľom úlohy bolo zistenie stavu dodržiavania právnych a ostatných predpisov na zaistenie BOZP prevádzkovateľov VTZ tlakových, zdvíhacích, elektrických a plynových na pracoviskách zamestnávateľov a fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi.

Celkovo bolo v rámci tejto úlohy skontrolovaných spolu 353 subjektov, kde bolo zistených 3 305 nedostatkov a 1 067 závažných nedostatkov.

Z celkového počtu 3 305 nedostatkov bolo zistených 1 677 nedostatkov, ktoré spadajú pod skupinu objektov VTZ, čo je takmer 51 % z celkového počtu nedostatkov. Druhý najväčší počet zistených nedostatkov, 780, bol zistený v súvislosti s prevádzkovými budovami a objektmi a v súvislosti s riadením BOZP 403 zistených nedostatkov.

Z nedostatkov v objekte VTZ sa elektrických zariadení týkalo 678 nedostatkov, zdvíhacích zariadení 372 nedostatkov, tlakových zariadení 331 nedostatkov a plynových zariadení 195 nedostatkov. Z uvedeného vyplýva, že najviac nedostatkov súviselo s VTZ elektrickými, kde sa 453 nedostatkov týkalo sa preventívnej činnosti.

Kontrolovaným subjektom bolo za zistené porušenia zo strany orgánov inšpekcie práce navrhnutých celkom 181 finančných postihov v celkovej výške 243 900 eur. Vo všeobecnosti, najviac zistených nedostatkov a závažných nedostatkov, tak ako aj pri predchádzajúcich kontrolách tohto zamerania, súviselo pri všetkých skupinách VTZ s tým, že kontrolované subjekty nezabezpečili vykonanie úradnej skúšky, opakovanej úradnej skúšky, odbornej prehliadky a odbornej skúšky v predpísaných lehotách, ktorou by preukázali zabezpečenie vykonania kontroly stavu bezpečnosti VTZ. Medzi často zisťované nedostatky patrí aj nevedenie evidencie VTZ či chýbajúca sprievodná technická dokumentácia VTZ.

Zdroj: [Výsledky kontrol v oblasti BOZP z plánu hlavných úloh z roku 2023 - Národný inšpektorát práce \(gov.sk\)](#)